

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

**Małopolski Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
w roku szkolnym 2022/2023
19 października 2022 r.**

/kod ucznia/

Temat: „Trzeba wiedzieć, z czego się wyrasta”

Etap szkolny: „Tyle naraz świata ze wszystkich stron świata”

zadanie	liczba punktów		kody członków komisji sprawdzającej	liczba punktów po weryfikacji	kody członków Komisji Rejonowej
	możliwych do uzyskania	uzyskanych			
1.	1				
2.	2				
3.	2				
4.	20				
5.	7				
6.	11				
7.	3				
8.	14				
suma	60				

.....
/imię i nazwisko Przewodniczącego Komisji Szkolnej/

.....
/podpis/

miejsce na metryczkę

Droga Uczestniczko, Drogi Uczestniku Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego!

W tym roku zaproponowaliśmy Ci namysł nad pojęciem mitu. W podanych do lektury tekstach zostały poruszone problemy związane z powstawaniem świata i rolą człowieka w tym świecie. Zwróć uwagę na to, że ludzie bez względu na czas i miejsce zawsze interesowali się podobnymi sprawami.

Przeczytaj uważnie załączone teksty, a następnie odpowiedz na pytania związane z nimi oraz z konkursowymi lekturami. Wypracowane podczas konkursu artykuły, notatki i opowiadania mogą być materiałami, na przykład na stronę internetową poświęconą mitom. Pamiętaj, że sposób sformułowania odpowiedzi oraz zapis wpływają na ocenę całego zadania.

A teraz kilka uwag technicznych:

1. Nie używaj korektora ani zmywalnych przyborów piśmiennych. Zadanie, w którym ich użyjesz, nie będzie oceniane.
2. Nie zapisuj rozwiązań drukowanymi literami – sposób zapisu wyrazów ma znaczenie przy ocenianiu pracy.
3. Błędną odpowiedź przekreśl. Obok zapisz odpowiedź poprawną.
4. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane. Jeśli chcesz, aby jakiś fragment pracy był oceniony w brudnopisie, zaznacz to.
5. Na rozwiązanie **8 zadań masz 120 minut**.
6. Możesz uzyskać **60 punktów**.

Życzymy powodzenia!

Organizatorzy

Jak powstał świat?

Przeczytaj uważnie załączony tekst i wykonaj zadania 1-4.

Wielki Wybuch

Uczni twierdzą, że przed wieloma miliardami lat miał się zdarzyć WIELKI WYBUCH, czyli gigantyczna eksplozja.

Świat był wówczas jak niewyobrażalnie małe i niewyobrażalnie ciężkie ziarenko, które nagle i z wielką gwałtownością rozerwało się. Z niego powstały galaktyki, rozprysły się jak odłamki po wybuchu granatu i do dziś jeszcze rozbiegają się na wszystkie strony¹. Tę nieustającą ucieczkę galaktyk jako pierwszy zauważył Edwin Hubble na początku XX wieku². Trzeba tu jednak dodać, że nie wszyscy uczeni uznają teorię Wielkiego Wybuchu za prawdziwą.

W każdym razie niedawno, dzięki bardzo precyzyjnemu teleskopowi, noszącemu imię Hubble’a, na Ziemię dotarły niesamowite obrazy z Kosmosu. Kamery teleskopu, wyniesione poza Ziemię, rejestrują dramatyczne spektakle – zderzenia galaktyk przechodzących jedna przez drugą jak olbrzymie potwory z miliardów gwiazd, fale szoku rozchodzące się w przestrzeni po eksplozji gwiazdy supernowej, gorące wnętrza mgławicy, gdzie z pyłu i gazu tworzą się na naszych oczach nowe gwiazdy.

Zderzające się galaktyki widzimy takimi, jakimi były bardzo, bardzo dawno temu, bo dzieli je od nas odległość kilkuset milionów lat świetlnych. Najdalsze zaś galaktyki, do których sięgnął kosmiczny teleskop, stanowią absolutne wyzwanie dla naszej wyobraźni – są bowiem obrazem sprzed około czternastu miliardów lat. Tyle czasu potrzebowało ich światło, żeby do nas dotrzeć, pokonując trzysta tysięcy kilometrów w każdej sekundzie.

Dzięki teleskopowi Hubble’a uczeni oglądają więcej, niż są w stanie zrozumieć i wytłumaczyć.

Cyt za: Z.A. Kłakówna i in., *Nowe To lubię! Kształcenie kulturowo-literackie. Podręcznik do klasy 5. szkoły podstawowej*, WE Kraków 2007, s. 102-103.

¹ Według teorii Wielkiego Wybuchu wszystkie ciała we wszechświecie oddalają się od siebie, tak jak kropki na baloniku, gdy go nadmuchujemy.

² Obecnie na Ziemię docierają z Kosmosu obrazy wykonane przy użyciu teleskopu Webba (bardziej precyzyjnego urządzenia). Pierwsze zdjęcia zostały zaprezentowane w lipcu 2022 roku w USA.

Zadanie 1. (0-1)

Swoimi słowami wyjaśnij, na czym polegał „Wielki Wybuch”. Nie cytuj!

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0-2)

Podane zdanie z artykułu przekształć na stronę bierną. Podkreśl w powstałej wypowiedzi orzeczenie.

Kamery teleskopu, wyniesione poza Ziemię, rejestrują dramatyczne spektakle – zderzenia galaktyk przechodzących jedna przez drugą.

.....
.....
.....

1	1	2

Zadanie 3. (0-2)

Uzasadnij, że cytowany tekst jest artykułem prasowym. Spośród podanych niżej cech podkreśl te, które na to wskazują.

- A. logiczny, przejrzysty wywód
- B. barwny, opisowy język
- C. przytaczanie faktów
- D. obecność wielu środków stylistycznych, w tym metafor
- E. nagromadzenie słów oceniających i charakteryzujących
- E. przewaga konkretnego słownictwa
- F. zwięzłość

Zadanie 4. (0-20)

Teksty o powstaniu świata mimo wielu różnic w podobny sposób pokazują moment stworzenia.

Odwołując się do artykułu prasowego *Wielki Wybuch* oraz trzech konkursowych lektur (opowieść biblijna, mit grecki, opowieść fantastyczna o powstaniu Narnii), opracuj na stronę internetową zwarty tekst – artykuł na temat tego, jak powstał świat. Uwzględnij informacje o początkowym momencie kreacji, twórcy i jego dziele, sposobie stwarzania.

Artykułowi nadaj odpowiedni tytuł.

Twój tekst powinien liczyć co najmniej 150 słów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

[illegible]

[illegible]

W notatce zaprezentuj wybranego boga olimpijskiego (innego niż Zeus i Hera), podając o nim najważniejsze informacje (historia narodzin, czym lub kim się opiekuje, atrybuty, poświęcone zwierzęta, miejsca...). W ramkę wpisz imię wybranego boga.

4	1	1	1	7

Jak człowiek urządza świat?

Zadanie 6.

Maria Krüger w zbiorze *Dar rzeki Fly* przedstawia baśnie z całego świata.

a) (0-2) Od podanych wyrazów utwórz wskazane nazwy i zapisz je zgodnie z zasadami ortograficznymi.

Wietnam – mieszkanka państwa –

Australia – mieszkańcy kontynentu –

Pekin – mieszkaniec Pekinu –

Japonia – pochodząca z tego kraju –

1	1	2

b) (0-2) Wyrazy podane w nawiasach zapisz zgodnie z zasadami ortograficznymi.

„Kiedy (WYSPA SUMATRA) wynurzyła się z fal oceanu”.

„Od najdawniejszych czasów (MIASTO MESZHED) uważane było w całej (PERSJI) za najpiękniejsze (MIASTO) na świecie”.

„A [wody te] nazwali potem (JEZIOREM ASFALTOWYM) ”.

c) (0-2) Napisz, co można powiedzieć na temat czasu zdarzeń na podstawie cytowanych niżej pierwszych zdań wybranych baśni różnych narodów.

- „Kiedy powstawała Ziemia, z zielonkawych fal morza, które potem nazwano Karaibskim, wynurzyła się wyspa Trinidad”.
- „W dawnych, bardzo dawnych czasach, tak dawnych, że ich nie pamiętają nawet najstarsi ludzie – w tych czasach, kiedy wielka wspaniała Rzeka przywracała młodość starcom [...]”.
- „Na samym początku świata, kiedy kwiaty po raz pierwszy zakwitły na ziemi, ich królem był piękny, biały lotos”.
- „W tych bardzo odległych czasach, kiedy jeszcze na niebie nie było gwiazd, a noce bezksiężycowe były ciemne i nierozjaśnione żadnym blaskiem – w tych czasach pradawnych żyła w głębi afrykańskiego lądu dziewczyna”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przedstaw dwie takie postaci. Napisz, co poświęcili, dlaczego i jaki był tego skutek.

[illegible]

2	2	1	5

Wisława Szymborska w wierszu *Urodziny* zaprasza do refleksji nad czasem życia człowieka i jego miejscem w świecie.

.....

.....

.....

.....

b) (0-2) Podaj dwie hipotezy na temat tego, kim może być osoba mówiąca. Uzasadnij swoje zdanie.

.....

.....

.....

.....

.....

1	1	2

Zadanie 8. (0-14)

A teraz czas, by wymyślić ciekawą historię wyjaśniającą to, co w wyglądzie kolibra – „bohatera” wiersza W. Szymborskiej – wydaje się niezwykle i budzi zdziwienie.

Wzorując się na konkursowych lekturach, napisz opowiadanie mitopodobne, w którym przedstawisz, w jaki sposób malutki koliber zdobył długi dziób i do czego on mu służy. Pamiętaj o urozmaiceniu narracji. Zadbaj o bogactwo języka.

Twój tekst powinien liczyć co najmniej 150 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 28 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dotted lines, creating a series of uniform gaps for letter height. The entire page is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.

2	2	1	1	1	1	3	2	1	14

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.